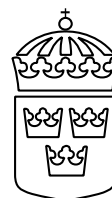


# Regeringens proposition 2016/17:147



## Bemyndigande om avfallsförebyggande åtgärder och sanktioner avseende otillåten insamling av elavfall

---

Prop.  
2016/17:147

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 mars 2017

*Margot Wallström*

*Karolina Skog*  
(Miljö- och energidepartementet)

## Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i miljöbalken – dels ett nytt bemyndigande om att meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder utöver det som gäller enligt 15 kap. 13 §, om åtgärderna har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön, dels en ny sanktionsbestämmelse för den som driver ett insamlingssystem för elavfall utan att ha tillstånd. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2017.

## Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut .....	3
2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken .....	4
3	Ärendet och dess beredning .....	7
4	Bemyndigande att meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder .....	8
5	Otillåtna insamlingssystem för elavfall.....	12
6	Följdändring med anledning av ett tidigare lagstiftningsärende .....	15
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	15
8	Konsekvenser .....	15
9	Författningskommentar .....	16
Bilaga 1	Promemorians lagförslag om bemyndigande för avfallsförebyggande åtgärder .....	18
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna – promemorians förslag.....	19
Bilaga 3	Naturvårdsverkets lagförslag avseende otillåtna insamlingssystem för elavfall.....	20
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna – Naturvårdsverkets förslag.....	22
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag .....	23
Bilaga 6	Lagrådets yttrande .....	26
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2017 .....	27
	Rättsdatablad.....	28

# 1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.

## 2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

*dels* att 14 kap. 12 §, 15 kap. 40 § och 29 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

*dels* att rubriken närmast före 15 kap. 39 § ska lyda ”Ytterligare föreskrifter om avfall och avfallsförebyggande åtgärder”.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 14 kap.

#### 12 §<sup>1</sup>

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från registreringsskyldigheten enligt 12 §, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får om *det finns särskilda skäl*

*1. meddela föreskrifter om undantag från registreringskyldigheten enligt 10 §, eller*

*2. i det enskilda fallet ge dispens från registreringskyldigheten enligt 10 §.*

### 15 kap.

#### 40 §<sup>2</sup>

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *de* föreskrifter om avfall som *i övrigt* behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om

*1. avfall som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, och*

*2. avfallsförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön.*

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2016:781.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2016:782.

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,

d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,

g) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

k) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

l) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012,

*n) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från elektriska och elektroniska produkter, eller*

<sup>3</sup>Senaste lydelse 2016:781.

Prop. 2016/17:147    *n)* bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.

I fråga om ett villkor eller en bestämmelse om buller (bullervillkor) som har angetts i ett sådant tillstånd eller beslut som avses i första stycket 2 ska det förhållandet att en bostadsbyggnad är utsatt för omgivningsbuller i strid med bullervillkoret inte anses utgöra ett brott mot villkoret, om

1. byggnaden ingår i ett område med detaljplan eller omfattas av ett bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. det i planbeskrivningen till planen eller i lovet har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden, och

3. beräkningen av bullervärdena har gjorts med hänsyn till intresset att förebygga olägenhet för människors hälsa.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljöstraffavgift.

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2017.

### 3 Ärendet och dess beredning

#### *Normgivningsbemyndigande om avfallsförebyggande åtgärder*

Regeringen gav den 19 november 2015 Naturvårdsverket i uppdrag att utreda och utveckla ett förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/729 av den 29 april 2015 om ändring av direktiv 94/62/EG när det gäller att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar. Naturvårdsverkets förslag, som redovisades den 21 mars 2016, innehöll bland annat ett förslag om ett utökat normgivningsbemyndigande i 15 kap. miljöbalken.

Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) tog fram en promemoria som kompletterade Naturvårdsverkets rapport och utvidgade förslaget till normgivningsbemyndigande. Promemorians lagförslag återges i *bilaga 1*. Naturvårdsverkets rapport och promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren finns tillgängliga i Miljö- och energidepartementet (dnr M2016/01154/Ke).

#### *Sanktioner för överträdelser av bestämmelser i förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.*

Naturvårdsverket redovisade den 28 januari 2016 rapporten Genomförande av systemen med producentansvar för förpackningar, returpapper och elutrustning (dnr M2016/00248/Ke) med anledning av ett regeringsuppdrag (dnr M2014/1900/Ke). I uppdraget ingick att föreslå hur sanktioner kan utformas i fråga om överträdelser av bestämmelser i förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar, förordningen (2014:1074) om producentansvar för returpapper och förordningen (2014:1075) om producentansvar elutrustning. Regeringen beslutade den 26 november 2015 att inskränka uppdraget till att bara avse förordningen om producentansvar för elutrustning (dnr M2015/04031/Ke).

I Naturvårdsverkets rapport föreslogs en ändring i 29 kap. 4 § miljöbalken. Naturvårdsverkets lagförslag återges i *bilaga 3*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Miljö- och energidepartementet (dnr M2016/00248/Ke).

#### *Följdändring med anledning av ett tidigare lagstiftningsärende*

Vid beredningen av detta lagstiftningsärende har det uppmärksamats att en följdändring behöver göras i 14 kap. miljöbalken med anledning av ett tidigare lagstiftningsärende där en bestämmelse fick en ny beteckning. Följdändringen innebär att en hänvisning till bestämmelsen uppdateras så att den anger den nya beteckningen. Ändringen är så enkel att någon ytterligare beredning inte behövs.

#### *Lagrådet*

Regeringen beslutade den 9 februari 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bila-*

Prop. 2016/17:147 ga 6. Lagrådet föreslog en annan lydelse av en bestämmelse. Lagrådets synpunkt behandlas i författningskommentaren. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

## 4 Bemyndigande att meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder

**Regeringens förslag:** Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön.

**Promemorians förslag** överensstämmer delvis med regeringens. Enligt promemorians förslag gäller föreskrifträtten avfallsförebyggande åtgärder utan inskränkning.

**Remissinstanserna:** *Svenskt Näringsliv* motsätter sig förslaget om ett generellt bemyndigande för avfallsförebyggande åtgärder eftersom det ger möjlighet för myndigheter att meddela föreskrifter om innehåll och utformning av varor och produkter, vilket skulle leda till en total statlig kontroll av i princip alla ämnen, material eller produkter. *Mark- och miljödomstolen i Nacka tingsrätt* ifrågasätter lämpligheten i ett generellt bemyndigande att införa föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder. *Kemikalieinspektionen* pekar på att det är viktigt att det tydliggörs när bemyndigandena i 14 kap. respektive 15 kap. miljöbalken används eftersom de till viss del överlappar varandra. *Avfall Sverige* anser inte att det föreslagna bemyndigandet ger möjlighet att meddela föreskrifter i samma utsträckning som i dag eftersom förslaget endast omfattar avfallsförebyggande åtgärder och inte längre hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshantering. Övriga remissinstanser, bl.a. *Naturvårdsverket*, *Håll Sverige Rent*, *Skogsindustrierna* och *Återvinningsindustrierna*, är positiva till förslaget eller har inga synpunkter.

### Skälen för regeringens förslag

#### *Avfallsförebyggande åtgärder*

Avfallsförebyggande åtgärder innebär att åtgärder vidtas innan ett ämne, ett material eller en produkt har blivit avfall och där åtgärderna innebär en minskning av mängden avfall, en minskning av mängden skadliga ämnen i material och produkter eller en minskning av de negativa effekterna för miljön och människors hälsa på grund av avfallet. Vad som avses med avfallsförebyggande åtgärder framgår av 15 kap. 2 § miljöbalken.

Avfallsförebyggande åtgärder kan vidtas såväl före, under som efter produktionen av ett ämne, material eller produkt.

Avfallsförebyggande åtgärder är t.ex. åtgärder för att produkter ska konstrueras eller designas så att avfallet kan hanteras på ett säkrare sätt eller att skadliga ämnen som finns i en produkt eller ett material ersätts med mindre skadliga, helt tas bort eller att produkter utformas så att ämnen i mindre utsträckning ska läcka ut i miljön. Det kan också röra sig



om åtgärder som leder till att produkter eller material konstrueras på ett sådant sätt att de kan användas under längre tid. Ytterligare exempel är åtgärder som leder till att produkter utformas för att underlätta återanvändning, reparation eller att en förpacknings storlek optimeras.

*Det redan gällande normgivningsbemyndigandet att meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder*

I miljöbalkens avfallskapitel finns det bestämmelser om producentansvar. Där finns ett normgivningsbemyndigande som gäller avfallsförebyggande åtgärder. Bemyndigandet finns i 15 kap. 13 § miljöbalken. För att främja avfallsförebyggande åtgärder eller en hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshantering får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för producenter att märka en vara eller en förpackning, att lämna uppgifter av betydelse för producentansvaret om vilka ämnen och material som en vara eller en förpackning innehåller samt om insamling, återanvändningsgrad, återvinningsgrad eller andra förhållanden.

För samma syfte får det också meddelas föreskrifter om ansvar för producenterna att se till att varor eller förpackningar har en viss sammansättning, återanvändbarhet eller återvinningsbarhet. Sådana föreskrifter får dock i fråga om andra varor än förpackningar endast avse sådant som behövs till följd av Sveriges medlemskap i EU.

*Det nuvarande normgivningsbemyndigandet bör utvidgas*

Miljöbalken innehåller bestämmelser som samordnar den grundläggande miljölagstiftningen. I miljöbalken finns övergripande lagstiftning för all miljöpåverkan. I miljöbalken har regeringen eller de myndigheter som regeringen bestämmer av riksdagen bemyndigats att i stor utsträckning meddela de detaljföreskrifter som behövs. Fördelen med ett sådant system är främst att detaljerna överlämnas åt regeringen eller åt myndigheterna eller kommunerna, att det går fortare att genomföra ändringar i regelsystemet när ändrade förhållanden kräver det och att det underlättar anpassningen av den svenska miljölagstiftningen till EU:s regler på miljöområdet. Det är heller inte rimligt att riksdagen ska befatta sig med alla detaljbestämmelser på detta område. Riksdagen bör i stället dra upp de grundläggande riktlinjer som regeringen och förvaltningsmyndigheter ska följa när de meddelar föreskrifter på miljöområdet.

Miljöbalken innehåller ett stort antal bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som fyller ut bestämmelserna i balken. Det finns t.ex. bemyndiganden som ger rätt att meddela föreskrifter om förbud som har särskild betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt mot hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara, 14 kap. 8 § 4 miljöbalken. Miljöbalken innehåller även ett bemyndigande att meddela de ytterligare föreskrifter om hur avfall ska hanteras som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön, 15 kap. 39 § miljöbalken.

Bemyndigandet om avfallsförebyggande åtgärder i 15 kap. 13 § miljöbalken är begränsat till att gälla endast vissa skyldigheter såsom märkning och uppgiftslämning samt sammansättning, återanvändbarhet och

Prop. 2016/17:147 återvinningsbarhet och är således snävare utformat än t.ex. bemyndigandena i 14 kap. 8 § 4 och 15 kap. 39 § miljöbalken.

Att förebygga uppkomsten av avfall är det översta steget i den s.k. avfallshierarkin. Avfallshierarkin framgår av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och upphävande av vissa direktiv (ramdirektivet om avfall). Enligt avfallshierarkin ska avfallsförebyggande åtgärder ha högsta prioritet vid utformandet av medlemsstaternas lagstiftning och politik på avfallsområdet. Avfallshierarkin är införd i svensk lagstiftning genom 2 kap. 5 § och 15 kap. 10 § miljöbalken. Med tanke på den centrala funktion som avfallsförebyggande har i EU-rätten är det rimligt att tro att ett flertal initiativ kommer att tas av EU framöver. Eftersom det kan bli aktuellt med en rad olika åtgärder som kräver detaljerade regleringar av olika slag är det inte lämpligt att införa detaljerade bemyndiganden för varje specifik åtgärd. I stället bör bemyndigandet för avfallsförebyggande åtgärder, i likhet med normgivningsbemyndigandena om avfallshantering och förbud på kemikalieområdet, utformas på ett mer generellt sätt.

Sveriges medlemskap i EU har inneburit att bemyndigandet avseende avfallsförebyggande åtgärder tidigare behövt utvidgas. I samband med miljöbalkens ikraftträdande utvidgades bemyndigandet till att i ökad omfattning gälla främjande av minskad uppkomst av avfall. Bemyndigandet ansågs nödvändigt för att Sverige skulle kunna genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall (förpackningsdirektivet). Därefter har bemyndigandet utvidgats för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE-direktivet).

Förpackningsdirektivet ändrades 2015 och innehåller krav på att medlemsstaterna ska vidta åtgärder som medför att förbrukningen av plastbärkassar ska minska. Detta är en viktig fråga. En förordning beslutades i november 2016, men för att uppnå det förbrukningsmål som ska vara nått 2020 kan ytterligare åtgärder behövas. För att regeringen vid behov ska kunna besluta om kompletterande åtgärder till följd av direktivet behövs ändringar i normgivningsbemyndigandena i 15 kap. miljöbalken.

Regeringen har i enlighet med avfallshierarkin initierat en rad åtgärder för att se över behovet av att förändra lagstiftningen för att öka de avfallsförebyggande åtgärderna. Regeringen har t.ex. tillsatt en särskild utredare som ska analysera och föreslå styrmedel för att främja återanvändning av produkter och därmed förebygga uppkomsten av avfall (dir. 2016:3). Utredningen ska redovisa sitt uppdrag den 22 mars 2017. Regeringen har även, utifrån en rapport från Kemikalieinspektionen, remitterat ett förslag till förbud mot mikrokorn av plast i kosmetiska produkter. Naturvårdsverket har haft i uppdrag att utveckla förslag om hantering av textilier. Förslagen, som har redovisats, omfattar även avfallsförebyggande åtgärder.

Det nuvarande normgivningsbemyndigandet om avfallsförebyggande åtgärder är otillräckligt för att regeringen exempelvis ska kunna genomföra de avfallsförebyggande åtgärder som regeringen i enlighet med avfallshierarkin tagit initiativ till. Det nuvarande bemyndigandet är även otillräckligt för att införa kompletterande åtgärder mot förbrukningen av plastbärkassar. Dessa bestämmelser är inte av sådan övergripande karak-

tär att de bör regleras direkt i miljöbalken. I stället bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ges ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder som är av särskild betydelse för människors hälsa eller miljön.

*Det som har särskild betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt*

Regeringen delar *Svenskt Näringslivs* remissynpunkt att det remitterade normgivningsbemyndigandet är för brett. Eftersom avfallsförebyggande åtgärder är ett brett begrepp som omfattar en rad olika åtgärder bör regeringens möjligheter att meddela föreskrifter på området begränsas. Det nya normgivningsbemyndigandet avseende avfallsförebyggande åtgärder bör begränsas till att gälla endast i situationer där de avfallsförebyggande åtgärderna har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön. Bemyndigandet är därmed uttryckt på ett likartat sätt som bemyndigandet i 14 kap. 8 § 4 miljöbalken som gäller föreskrifter om förbud, som har särskild betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt, mot hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara.

Det föreslagna bemyndigandet kan t.ex. komma att användas för att införa ett förbud mot mikrokorn av plast i kosmetiska produkter. Storleken på mikrokornen av plast får betydelse i avfallsledet eftersom de inte fastnar i reningsfiltren och förorenar våra vattendrag och ger upphov till skador på fisk. Det är en reglering av utformningen av en produkt, dvs. en avfallsförebyggande åtgärd, som har särskild betydelse för skyddet av människors hälsa och miljön. Bemyndigandet är även tillämpligt för beslut om förbud mot en vara som innehåller kemiska produkter som inte är så skadliga för människors hälsa eller miljön under användningen av varan att det finns anledning att reglera varan med stöd av 14 kap. miljöbalken men där det uppstår en skada på hälsan eller miljön i avfallsledet. Det kan bero på hur varan tas om hand eller inte tas om hand i avfallsledet eller om ämnet läcker ut när varan blivit avfall. Avgörande för om åtgärderna har särskild betydelse för skyddet för miljön beror bl.a. på hur farliga de kemiska produkter är som varan innehåller och vilka förutsättningar det finns att hantera farorna i avfallsledet. Ytterligare exempel på när bemyndigandet kan komma att tillämpas är förpackningsdirektivets krav på att medlemsstaterna ska införa åtgärder som minskar förbrukningen av plastbärkassar. Det kan t.ex. ske genom att införa krav på att plastbärkassar inte får tillhandahållas kostnadsfritt. Plastbärkassar bidrar i stor utsträckning till nedskräpningen av våra hav. Det är först när plastbärkassen blivit avfall som skadan på hälsan eller miljön uppstår. Åtgärden bör därför kunna anses vara av särskild betydelse för skyddet för människors hälsa och miljön eftersom nedskräpningen av plastbärkassar sker i stor utsträckning och problemen med plast i haven är betydande.

Bemyndigandet omfattar åtgärder som motverkar skada på människors hälsa och miljön, oavsett om effekterna av åtgärderna uppstår på kort eller på lång sikt. Det kan också röra sig om situationer där skadeverkningsarna i det enskilda fallet inte behöver vara av allvarligt slag men där den utbredda användningen kan leda till skadeverkningsar för många människor eller miljön.

Det nuvarande normgivningsbemyndigandet i 15 kap 13 § miljöbalken, som avser avfallsförebyggande åtgärder som producenter ska vidta, bör behållas. Det är inte möjligt att ersätta det bemyndigandet med det föreslagna nya bemyndigandet eftersom det nya bemyndigandet endast gäller åtgärder som har särskild betydelse för skyddet av människors hälsa och miljön. Bemyndigandet i 15 kap. 13 § bör, precis som i dag, omfatta situationer där t.ex. uppgiftslämning måste ske av skäl som inte har särskild betydelse för skyddet av människors hälsa och miljön. Uppgiftslämningen kanske ska ske för statistik. Den åtgärd som ska vidtas kan vara sådan att den endast har en begränsad betydelse för skyddet av miljön men måste vidtas för att genomföra ett EU-direktiv.

## 5 Otillåtna insamlingssystem för elavfall

**Regeringens förslag:** Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från elektriska och elektroniska produkter döms för otillåten miljöverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

**Naturvårdsverkets förslag** överensstämmer delvis med regeringens. Regeringens förslag är dock snävare eftersom det endast sanktionerar överträdelse av tillståndsplikt för yrkesmässig drift av sådana insamlingssystem som samlar in elavfall medan Naturvårdsverkets förslag även sanktionerar motsvarande överträdelse för insamlingssystem som samlar in förpackningsavfall och returpapper.

**Remissinstanserna:** De remissinstanser som har svarat är överlag positiva till Naturvårdsverkets förslag. *Stena Metall* delar bedömningen att det är lämpligt att det ska vara förenat med straffansvar att samla in producentansvarsmaterial utan att ha uppdrag av en producent eller kommun. *Återvinningsindustrierna* tillstyrker och välkomnar att otillåten miljöverksamhet (att inte tillhöra ett tillståndspliktigt insamlingssystem) och förbud att ta befattning med avfallstransport av elavfall straffsanktioneras. Återvinningsindustrierna anser vidare att straffsanktionerna ska gälla alla aktörer på marknaden.

### Skälen för regeringens förslag

#### *Insamlingssystem för elavfall är tillståndspliktiga*

I augusti 2014 utfärdades förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning. Producentansvaret innebär bl.a. en skyldighet för producenterna att registrera sig hos Naturvårdsverket och att utforma och märka elutrustningen på ett visst sätt. Utöver det innebär producentansvaret att en producent av elutrustning är skyldig att se till att elutrustningen omfattas av ett insamlingssystem som har beredskap att ta emot utrustningen när den blir avfall. Ett sådant insamlingssystem är tillståndspliktigt.

Producenter av elutrustning hade även enligt tidigare bestämmelser en skyldighet att tillhandahålla lämpliga insamlingssystem men det krävdes inte tillstånd för att driva dem. I praktiken bildades materialbolag som på producenternas uppdrag samlade in avfallet. Producentansvaret kvarstod dock i sin helhet på de enskilda producenterna. I och med den nya förordningen åtar sig dock insamlingssystemen att samla in avfallet från de anslutna producenterna. Det underlättar tillsynen på så sätt att den kan riktas mot ett mindre antal insamlingssystem som har tillstånd istället för mot alla enskilda producenter.

För att få tillstånd att driva ett insamlingssystem ska ett antal villkor vara uppfyllda enligt förordningen. Systemet ska vara rikstäckande och lämpligt. Med lämpligt avses bl.a. att det ska erbjuda lättillgängliga insamlingsplatser som gratis och enkelt tar emot elavfall från konsumenter och det ska se till att det insamlade avfallet behandlas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Verksamheten ska bedrivas så att förberedelse för återanvändning och materialåtervinning inte försvåras samt bidra till att effektivt nå de mål för återvinning som anges i förordningen. Det finns även krav på ett förberedande samråd med kommunerna innan verksamheten startar och krav på ytterligare samråd om det behövs eller om en kommun begär det. Den som driver insamlingssystemet ansvarar även för att lämna uppgifter till Naturvårdsverket om bl.a. avfallshanteringen och om vilka producenter som man har slutit avtal med om insamling av avfall.

Det är Naturvårdsverket som prövar och ger tillstånd. Tillstånden ska förenas med de villkor som behövs för att verksamheten under hela tillståndstiden ska uppfylla förordningens krav. Tillståndet kan återkallas om insamlingssystemet inte uppfyller kraven.

#### *Gällande sanktionsbestämmelser som rör hantering av avfall*

I miljöbalken finns straffbestämmelser som kan bli tillämpliga vid bristfällig hantering av avfall, bl.a. bestämmelserna om miljöbrott (29 kap. 1 §), nedskräpning (29 kap. 7 §) och förbud att ta befattning med en avfallstransport enligt 29 kap. 9 § första stycket 14.

En straffbestämmelse om otillåten miljöverksamhet finns i 29 kap. 4 § första stycket 1. Den som påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd enligt vad som krävs enligt vissa angivna bestämmelser ska straffas med böter eller fängelse i högst två år. Straffbestämmelsen omfattar dock inte att driva insamlingssystem i strid med en tillståndsplikt som finns reglerad i en föreskrift som har meddelats enligt 15 kap. 15 § miljöbalken, dvs. det bemyndigande som tillståndskravet för insamling av elavfall har stöd i. Däremot är en överträdelse av ett villkor i ett tillstånd som har getts enligt förordningen om producentansvar för elutrustning straffbar som otillåten miljöverksamhet enligt 29 kap. 4 § första stycket 2.

Enligt 29 kap. 11 § miljöbalken ska inte någon dömas till ansvar om det är fråga om en gärning som är att anse som ringa. En gärning är att anse som ringa om den framstår som obetydlig med hänsyn till det intresse som är avsett att skyddas genom straffbestämmelsen.

Enligt 11 kap. 13–14 a §§ förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter ska en miljöstraffsavgift betalas för att inte lämna in uppgifter

Prop. 2016/17:147 i tid till Naturvårdsverket i enlighet med vad som krävs i förordningen om producentansvar för elutrustning.

I förordningen om producentansvar för elutrustning finns även straffbestämmelser som sanktionerar bristande märkning av elutrustning, underlåtenhet att lämna uppgifter till Naturvårdsverket och underlåtenhet att ta hand om elavfall i enlighet med vissa bestämmelser i förordningen.

Naturvårdsverket får återkalla ett tillstånd, om kraven i förordningen inte följs och det inte är fråga om ringa brister.

*Straffbestämmelsen om otillåten miljöverksamhet bör omfatta brott mot tillståndsplikten för insamling av elavfall*

Enligt straffbestämmelsen om otillåten miljöverksamhet gäller straffansvar för att påbörja eller bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs enligt någon av de bestämmelser som anges i straffbestämmelsen. Bestämmelsen har således karaktären av ett blankettstraffbud. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 2005/06:182 s. 85) bör det straffbara området omfatta förpliktigheter för verksamheter och åtgärder som typiskt sett medför beaktansvärda risker för skador på människors hälsa eller i miljön.

Enligt 15 kap. 15 § miljöbalken får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från vissa produkter som omfattas av producentansvar, bl.a. elektriska och elektroniska produkter. Sådana föreskrifter omfattas i dag inte av straffbestämmelsen om otillåten miljöverksamhet.

Insamling av avfall är ofta förenad med risker för människors hälsa och miljön om den inte sköts på rätt sätt. En dålig avfallshantering kan leda till att giftiga ämnen sprids i miljön och till sanitära olägenheter. En dålig insamling riskerar också att leda till att avfall i mindre utsträckning samlas in skilt från andra slags avfall och därför inte kan förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Det är därför viktigt att upprätthålla en väl fungerande och riksomfattande insamling av avfall och det måste ges goda möjligheter att bedriva tillsyn över hur insamlingen fungerar. Med den redan införda tillståndsplikten för insamling av elavfall ges den tillståndsgivande myndigheten bättre möjligheter att bedöma om en verksamhet som samlar in elavfall har förutsättningar för att bedrivas på ett korrekt sätt och om särskilda villkor för verksamheten behöver förenas med tillståndet.

En insamlingsverksamhet för elavfall som drivs utan tillstånd medför typiskt sett beaktansvärda risker för skador på människors hälsa eller i miljön och bör vara straffbelagd. Detta understryks av att elavfall normalt klassas som farligt avfall. Straffbestämmelsen om otillåten miljöverksamhet bör därför omfatta den som påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen meddelat med stöd av 15 kap. 15 § miljöbalken om tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för elavfall.

## 6 Följdändring med anledning av ett tidigare lagstiftningsärende

**Regeringens förslag:** En hänvisning till en bestämmelse om registrering av kemiska produkter uppdateras så att hänvisningen anger bestämmelsens rätta beteckning. I paragrafen görs även en redaktionell ändring genom att den delas upp i två punkter.

**Skälen för regeringens förslag:** I ett tidigare lagstiftningsärende fick miljöbalkens bestämmelse om skyldighet att registrera kemiska produkter en ny beteckning, 14 kap. 10 §. I en annan bestämmelse, 14 kap. 12 § finns en hänvisning till registreringsbestämmelsen, men hänvisningen anger registreringsbestämmelsens tidigare beteckning. Hänvisningen i 14 kap. 12 § bör därför uppdateras till att ange registreringsbestämmelsens rätta beteckning. Det tidigare lagstiftningsärendet behandlades i propositionen Miljöbalken och EU:s kemikalielagstiftning (prop. 2015/16:160, bet. 2015/16:MJU18, rskr. 2015/16:298).

## 7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

**Regeringens förslag:** Lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2017.

**Promemorians och Naturvårdsverkets förslag** anger inget ikraftträdandedatum.

**Remissinstanserna** har inte uttalat sig i frågan.

**Skälen för regeringens förslag:** Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bör kunna ske den 1 augusti 2017. Det behövs inga övergångsregler.

## 8 Konsekvenser

### *Bemyndigandet om avfallsförebyggande åtgärder*

Eftersom förslaget endast innefattar ett bemyndigande medför förslaget inga konsekvenser. Konsekvenserna uppstår först när bemyndigandet fylls ut av materiella bestämmelser av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Dessa bestämmelser beslutas först efter sedvanlig beredning såsom remittering till berörda aktörer och beredning i Regeringskansliet. En konsekvensutredning bör göras inför varje ny före-

Prop. 2016/17:147 skrift som beslutas med stöd av bemyndigandet. Det är inte möjligt i dagsläget att göra en konsekvensbeskrivning som gäller alla föreskrifter som kan komma att beslutas med stöd av bemyndigandet.

#### *Straff för otillåten miljöverksamhet*

Naturvårdsverket och kommunerna har ett tillsynsansvar. Naturvårdsverket ansvarar för tillsynen i fråga om förordningen om producentansvar för elustrustning. Kommunerna har dock tillsynsansvaret i fråga om hur hanteringen av elavfall lokalt uppfyller kraven. Detta framgår av 2 kap. 24 § miljö tillsynsförordningen (2011:13) Tillsynsmyndigheterna har en skyldighet att åtalsanmäla varje misstanke om brott mot bestämmelser i miljöbalken och förordningen. De krav som ställs i förordningen om producentansvar för elavfall för att få tillstånd att driva ett insamlingssystem för elavfall, bl.a. att systemet ska vara rikstäckande, gör att ett mycket litet antal aktörer förväntas driva sådan verksamhet. Den föreslagna ändringen i straffbestämmelsen kommer därför inte att få någon inverkan på Naturvårdsverkets eller kommunernas resursbehov.

För staten bedöms det inte uppstå några statsfinansiella eller andra konsekvenser. Den bedömningen görs med hänsyn till det mycket begränsade antal överträdelse som kan förväntas med anledning av den nya straffbestämmelsen.

För företagen har sanktionsbestämmelsen framförallt ett allmänpreventivt syfte. Den ska ha en avskräckande effekt och därmed förebygga brott mot tillståndsplikten. Förslaget medför därför inga konsekvenser för berörda företag, så länge bestämmelserna följs. Förslaget påverkar inte heller företagets administrativa kostnader.

För miljön innebär förslaget ett ökat skydd. I och med att det blir straffbelagt att samla in elavfall utan tillstånd bör risken för att oseriösa aktörer ägnar sig åt sådan verksamhet minska vilket i sin tur bör minska risken för att insamling av elavfall sker på ett sätt som kan skada människors hälsa eller miljön.

## 9 Författningskommentar

### **Förslaget till lag om ändring i miljöbalken**

#### *14 kap. 12 §*

Paragrafen innehåller en hänvisning till en bestämmelse om skyldighet att registrera kemiska produkter. Registreringsbestämmelsen har i ett tidigare lagstiftningsärende fått beteckningen 14 kap. 10 § miljöbalken (prop. 2015/16:160, bet. 2015/16: MJU18, rskr. 2015/16:298). Ändringen innebär att hänvisningen till 14 kap. 12 § ändras till 14 kap. 10 § samt att en redaktionell ändring görs genom att dela upp paragrafen i två punkter.

#### *15 kap. 40 §*

Paragrafen ändras på så sätt att normgivningsbemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utökas. Bemyndig-



andet delas därför upp i två punkter där *första punkten* omfattar det nuvarande bemyndigandet.

*Andra punkten* omfattar det nya utökade bemyndigandet, dvs. att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön. Med avfallsförebyggande åtgärder avses åtgärder som vidtas innan ett ämne, material eller en produkt har blivit avfall och som syftar till en minskning av mängden avfall, en minskning av mängden skadliga ämnen i material eller produkter eller en minskning av de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till. Ordet avfallsförebyggande förklaras i 15 kap. 2 § miljöbalken. Ett bemyndigande om avfallsförebyggande åtgärder som endast gäller i fråga om producenter finns i 15 kap. 13 §.

Bemyndigandet ska således tillämpas på situationer där effekterna på miljön eller hälsan uppstår när något blivit avfall och det därför finns ett behov att minska uppkomsten av avfall eller undvika att något blir avfall. Alla avfallsförebyggande åtgärder omfattas inte av bemyndigandet utan det krävs att införandet av åtgärden har en särskild betydelse för skyddet för hälsan eller miljön. Om åtgärden endast har obetydlig effekt eller mindre eller begränsad effekt på hälsan eller miljön omfattas åtgärden inte av bemyndigandet. Bestämmelsen har utformats i linje med *Lagrådets* förslag.

#### 29 kap. 4 §

Enligt *första stycket första punkten n*, som är ny, ska den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter dömas för otillåten miljöverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

Enligt bemyndigandet i 15 kap. 15 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för producenter av elektriska eller elektroniska produkter att se till att de elektriska och elektroniska produkterna omfattas av ett insamlingssystem för återvinning eller återanvändning. Bemyndigandet omfattar även föreskrifter om tillstånd för yrkesmässig drift av sådana system. Bestämmelser om tillståndsplikt för sådana insamlingssystem finns i förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

Nuvarande första stycket första punkten n ändrar beteckning till *första stycket första punkten o*.

## Promemorians lagförslag om bemyndigande för avfallsförebyggande åtgärder

Förslag till ändrade bestämmelser i 15 kap. miljöbalken.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **15 kap.**

#### 13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, för att främja avfallsförebyggande åtgärder eller en hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshantering, meddela föreskrifter om skyldighet för producenterna att

1. märka en vara eller förpackning,

2. lämna uppgifter av betydelse för producentansvaret om vilka ämnen och material som en vara eller en förpackning innehåller samt om insamling, återanvändningsgrad, återvinningsgrad eller andra förhållanden, och

3. se till att varor eller förpackningar har en viss sammansättning, återanvändbarhet och återvinningsbarhet.

Föreskrifter enligt första stycket 3 får i fråga om andra varor än förpackningar avse endast sådana skyldigheter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder.

## Förteckning över remissinstanserna – promemorians förslag

Boverket, Domstolsverket, Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kungl. Tekniska högskolan, Livsmedelsverket, Lunds tekniska högskola, länsstyrelserna i Stockholms och Väster-norrlands län, Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, Naturvårdsverket, Regelrådet, Skatteverket, Statens energimyndighet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Sveriges geologiska undersökning, Tillväxtverket, Uppsala universitet, Verket för innovationssystem, Svanen Miljömärkning Sverige, Avfall Sverige, Axfood AB, Bengt Lundin AB, Coop Sverige AB, DLF, Ekmans Jönköping AB, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTIAB), Greenpeace, Hushållningssällskapens förbund, Ica Sverige AB, IKEM - Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, JD Stenqvist AB, Jernkontoret, KM Pack AB, Konsumentföreningen Stockholm, Lantbrukarnas Riksförbund, Livsmedelsföretagen, Livsmedelshandlarna, Miljöförbundet Jordens Vänner, Miljösäck, Myrorna, Naturskyddsföreningen, Norbag, Näringslivets Regelnämnd, Näringslivsgruppen Normpack/Inventia, Pac-production Sweden AB, Rimpac Emballage AB, Rullpack AB, Skogsindustrierna, Stiftelsen Håll Sverige Rent, Swedbag AB, SveMin, Svensk Bensinhandel, Svensk Dagligvaruhandel, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Svenskt Vatten AB, Sveriges Apoteksförening, Sveriges byggin-dustrier, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges Konsumenter, Sveriges Skogsindustrier, Teknikföretagen, Tingstad Papper, TMR AB, Trioplast Industrier AB, Visita, Världsnaturfonden WWF, Återvinningsindustrierna.

Svar har även inkommit från CEPI Eurokraft, ESP solutions, Statens jordbruksverk och SEKAB.

## Naturvårdsverkets lagförslag avseende otillåtna insamlingssystem för elavfall

Förslag till ändrade bestämmelser i 29 kap. miljöbalken.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### **29 kap.**

#### 4 §

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,

d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,

g) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

k) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

l) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012, Prop. 2016/17:147  
Bilaga 3

o) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller  
o) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning,  
p) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 7 a §, eller

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet. Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljöstraffavgift.

## Förteckning över remissinstanserna – Naturvårdsverkets förslag

Boverket, Ekonomistyrningsverket, Kammarkollegiet, Kemikalieinspektionen, Konkurrensverket, Konsumentverket, Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, Arboga kommun, Enköpings kommun, Gotlands kommun, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Hagfors kommun, Haparanda kommun, Helsingborgs kommun, Huddinge kommun, Hässleholms kommun, Karlshamns kommun, Ludvika kommun, Lunds kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Skellefteå kommun, Stockholms kommun, Storumans kommun, Sundsvalls kommun, Södertälje kommun, Timrå kommun, Trelleborgs kommun, Uddevalla kommun, Ulricehamns kommun, Umeå kommun, Vallentuna kommun, Vännäs kommun, Ystads kommun, Örnsköldsviks kommun, Avfall Sverige, Batteriföreningen, Batteriåtervinningen, BlyBatteriRetur i Sverige AB, Branschorganisationen Svensk Elektronik, Elektriska Hushållsapparat Leverantörer, Elektronikåtervinningen i Sverige, El-Kretsen i Sverige AB, Företagarna Sverige, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, Grafiska företagens förbund, Hans Andersson Recycling AB, Holmen AB, IKEA Sverige AB, IL Recycling, Lek- och Babybranschen, Livsmedelsföretagen, Metro, Metsä board Husum Sverige AB, Normpack/Inventia, Näringslivets Regelnämnd, Pressretur AB, Ragn Sells AB, Returpapperscentralen, SCA Skog, Skogsindustrierna, Stena Metall AB, Stena Recycling, Stora Enso Skog, Suez Environment, Svensk Dagligvaruhandel, Svensk Glasåtervinning AB, Svensk Handel, Svensk Returpappersförening, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Tidningsutgivareföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges kommuner och landsting, Sveriges Konsumenter, Sveriges Tidskrifter, Sveriges Åkeriföretag, Teknikföretagen, TMR AB, Vafab Miljö AB, Återvinningsindustrierna.

## Lagrådsremissens lagförslag

### Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

*dels* att 14 kap. 12 §, 15 kap. 40 § och 29 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

*dels* att rubriken närmast före 15 kap. 39 § ska lyda ”Ytterligare föreskrifter om avfall och avfallsförebyggande åtgärder”.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

#### 14 kap.

##### 12 §<sup>4</sup>

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från registreringsskyldigheten enligt 12 §, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *om det finns särskilda skäl*

*1. meddela föreskrifter om undantag från registreringsskyldigheten enligt 10 §, eller*

*2. i det enskilda fallet ge dispens från registreringsskyldigheten enligt 10 §.*

#### 15 kap.

##### 40 §<sup>5</sup>

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *de* föreskrifter om avfall som *i övrigt* behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

*1. ytterligare föreskrifter om avfall som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, och*

*2. föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön.*

<sup>4</sup> Senaste lydelse 2016:781.

<sup>5</sup> Senaste lydelse 2016:782.

**29 kap.**

4 §<sup>6</sup>

För *otillåten miljöverksamhet* döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,

d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,

g) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,

k) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

l) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012,

*n) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 15 § om krav på tillstånd för yrkesmässig drift av insamlingssystem för avfall från elektriska och elektroniska produkter, eller*

<sup>6</sup>Senaste lydelse 2016:781.



n) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller

o) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.

I fråga om ett villkor eller en bestämmelse om buller (bullervillkor) som har angetts i ett sådant tillstånd eller beslut som avses i första stycket 2 ska det förhållandet att en bostadsbyggnad är utsatt för omgivningsbuller i strid med bullervillkoret inte anses utgöra ett brott mot villkoret, om

1. byggnaden ingår i ett område med detaljplan eller omfattas av ett bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. det i planbeskrivningen till planen eller i lovet har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden, och

3. beräkningen av bullervärdena har gjorts med hänsyn till intresset att förebygga olägenhet för människors hälsa.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljöstraffavgift.

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2017.

## Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-02-21

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

### Bemyndigande om avfallsförebyggande åtgärder och sanktioner avseende otillåten insamling av elavfall

Enligt en lagrådsremiss den 9 februari 2017 har regeringen (Miljö- och energidepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i miljöbalken.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Johan Fallenius.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

#### **15 kap. 40 §**

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter om avfall som i övrigt behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Remissens förslag innebär att paragrafen delas upp i två punkter och att ett nytt bemyndigande införs i punkten 2, enligt vilket regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön.

I 15 kap. 13 § bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter med angivet innehåll för att främja avfallsförebyggande åtgärder. Som sägs i remissen kommer det föreslagna nya bemyndigandet att delvis överlappa bemyndigandet i 13 §. Att två olika bestämmelser reglerar samma sak är lagtekniskt otympligt och olämpligt (jfr prop. 2015/16:166 s. 50). En sådan redundans kan undvikas genom att den nya bestämmelsen ges förslagsvis följande lydelse.

2. föreskrifter om avfallsförebyggande åtgärder utöver vad som gäller enligt 13 §, om åtgärderna har särskild betydelse för skyddet för människors hälsa eller miljön.

## Miljö- och energidepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2017

Närvarande: statsrådet Wallström, ordförande, och statsråden Lövin, Y Johansson, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Andersson, Hellmark Knutsson, Ygeman, A Johansson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Wikström, Eriksson, Linde, Skog, Ekström

Föredragande: statsrådet Skog

---

Regeringen beslutar proposition Bemyndigande om avfallsförebyggande åtgärder och sanktioner avseende otillåten insamling av elavfall

## Rättsdatablad

---

<b>Författningsrubrik</b>	<b>Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande</b>	<b>Celexnummer för bakomliggande EU-regler</b>
Förslag till lag om ändring i miljöbalken	15 kap. 40 §	

---